

Uitleenrecht

Het auteursrecht en de daarmee samenhangende rechten en aanspraken zijn geen rustig bezit. Niet alleen staat de grondslag van het auteursrecht, eigendom van eigen creatief werk, bij sommigen ter discussie, maar zeker ook de wijze waarop door of namens die eigenaren en rechthebbenden getracht wordt uitvoering aan hun aanspraken te geven.

Het is natuurlijk lastig als je, onwetend en/of onverwacht geconfronteerd wordt met het verzoek een 'billijke vergoeding' te betalen voor genoten creatief werk van een ander. Maar de meeste mensen zullen zich na enig nadenken toch wel in het principe kunnen vinden, al zijn zij misschien van mening dat die billijke vergoeding door een ander betaald moet worden.

In de praktijk blijkt dat een lastig terrein. De verschillende rechten worden door verschillende organisaties waargenomen en de genietters van de creatieve prestaties zijn zeer divers. Dat leidt tot elkaar schijnbaar overlappende aanspraken en betalingsverzoeken. Gelukkig is er beweging op dit front: Buma/Stemra en SENA, organisaties voor auteursrechten en naburige rechten, hebben besloten muzieklicenties via een gecombineerde factuur af te laten rekenen. Dat scheelt voor heel veel bedrijven alvast één rekening!

Misschien is het mogelijk die afrekeningen ook verder te vereenvoudigen. Dat zou winst zijn voor de acceptatie van de betaling van 'billijke vergoedingen', al zullen er altijd veel mensen van mening blijven dat het nog eenvoudiger kan of dat anderen voor de betaling moeten opdraaien of dat het hele auteursrecht maar moet worden afgeschaft.

Voor leenrecht is de situatie simpeler: uitlenende instanties weten maar al te goed dat het leenrecht wettelijk verschuldigd is. De Stichting Leenrecht int die gelden en verdeelt ze onder de (organisaties van) rechthebbenden. Dat gaat tegen de laagst mogelijke kosten en op de snelst mogelijke manier.

Dat willen we graag zo blijven doen; er is ten slotte ook sprake van uitleenrecht!

Arre Fockema Andreae, voorzitter Stichting Leenrecht

mr. Arre Fockema Andreae

Tarieven 2008

Soort werk	Dragers	Tarief per uitlening
Geschriften	Boeken, bladmuziek, tijdschriften, documentatiemappen en diaseries	€ 0,1162
Luisterboeken	Luisterboeken	€ 0,1500
Audio hits	Lp's, cd's, minidisks en muziekcassettes in hitlijsten van Mega Charts	€ 1,0860
Audio niet hits	Lp's, cd's, minidisks en muziekcassettes	€ 0,2716
Video hits	Video's en dvd's vermeld in de hitlijsten van Mega Charts	€ 1,0860
Video niet hits	Video's en dvd's	€ 0,2716
Multimedia	Cd-rom's, cd-i's, en computerdiskettes	€ 0,4927
Complete Muziekwerken	Partiturenpartijen	€ 4,5000

Leenrecht tarief voor luisterboeken

Geregeld worden nieuwe soorten uitleenproducten zo vaak uitgeleend dat het nodig wordt om een tarief voor de uitleen te bepalen. Toen de luisterboeken in de Nederlandse openbare bibliotheken meer dan 200.000 keer per jaar werden uitgeleend, vonden de vertegenwoordigers van auteurs in de Stichting Onderhandelingen Leenvergoedingen het hoog tijd worden dat er een nieuw tarief voor werd vastgesteld.

Tot aan dat moment meldden de openbare bibliotheken jaarlijks aan de Stichting Leenrecht luisterboeken aan als gewone geschriften, waarop de Stichting Leenrecht aan de openbare bibliotheken het gewone boekentarieff in rekening bracht. En gewone geschriften zijn het nu juist niet, aangezien er ook 'uitvoerenden' bij de productie van een luisterboek betrokken zijn, alsook een zogenoemde fonogrammenproducent met een eigen naburig recht. Op een luisterboek horen we vaak acteurs die de tekst voorlezen of schrijvers die tijdelijk de functie van acteur vervullen door hun eigen tekst voor te lezen.

Juridisch zijn deze 'acteurs' (en ook de producent van het geheel) van een andere orde dan de schrijver en uitgever van het boek. De beide laatstgenoemden hebben een wettelijke en contractuele status als auteursrechthebbenden, de acteur en de voorlezende schrijver en de fonogrammenproducent zijn naburigrechthebbenden.

Anders gezegd: kent het boek bij uitleen meestal twee personen die aanspraak kunnen maken op een leenrechtvergoeding, namelijk de schrijver en de uitgever, bij een luisterboek komt er een andere categorie rechthebbenden bij, namelijk uitvoerende kunstenaars (een acteur of een voorlezende schrijver en een producent) die op grond van de *Wet op de naburige rechten* houders van een zogenoemd naburig recht zijn.

In de genoemde onderhandelingsstichting waar de tarieven voor uitlening worden bepaald en waarin rechthebbenden en betalingsplichtigen zich in voorkomende gevallen eensgezind naar het oordeel van een voorzittende arbiter hebben te voegen, kon op vrijwillige basis al geruime tijd geen overeenstemming worden bereikt. In zo'n geval is het laatste woord aan de voorzitter die dan als het ware een ander gewaad aantrekt en als arbiter optreedt. Zijn woord dat anders partijen op grond van argumenten en discussie dichter bij elkaar probeert te brengen, wordt dan wet.

Dat schriftelijke salomonsoordeel van de StOL-voorzitter en staatsraad mr. H.Ph.J.A.M. Hennekens, gedateerd 16 november 2007, begon met de constatering dat er bij luisterboeken twee soorten gerechtigden tot een leenver-

goeding waren, en wel enerzijds degenen die een vergoeding konden claimen ingevolge hun positie in de Auteurswet en anderzijds degenen die dat konden ingevolge de Wet op de naburige rechten.

'Voor luisterboeken is normaliter het boek bepalend, zodat als hoofdelement en dominante factor kan worden aangemerkt van hetgeen via het luisterboek geopenbaard wordt. De uitvoering (dus het voorlezen - KH) is daarbij van secundaire betekenis.'

Uiteindelijk leidt het oordeel van de voorzitter tot een nieuw tarief voor luisterboeken van (voor het jaar 2008) 15 eurocent per uitlening, terwijl het gewone geschriftentarieff voor 2008 als gevolg van indexatie op 0,1162 terecht is gekomen.

Dat nieuwe tarief van 0,15 eurocent per uitlening moet wel tussen meer soorten rechthebbenden verdeeld worden. Dat is nu juist precies ook de reden waarom het een hoger tarief is dan het tarief dat door openbare bibliotheken voor de uitleen van boeken aan de incasserende Stichting Leenrecht wordt betaald.

Voor de schrijvers van de luisterboeken geldt dat zij hun auteursrechtelijke vergoeding via de verdeelorganisatie Lira krijgen. Als zij hun eigen tekst voorgelezen hebben, kunnen zij daarnaast aanspraak maken op een naburig rechtenvergoeding bij de Stichting Norma die van de Stichting Leenrecht geld ontvangt voor onder meer de betaling van de voorlezers, ongeacht of het daarbij gaat om acteurs of voorlezende schrijvers.

Hoe een en ander het handigst in elkaar gestoken kan worden, is nog voorwerp van overleg. Maar formeel is de zaak duidelijk: **Lira** verdeelt onder schrijvers en vertalers, **Norma** onder alle naburigrechthebbenden zoals aan voorlezende schrijvers.

*Kees Holierhoek,
bestuurlijk secretaris Stichting Leenrecht*

Nieuwe impulsen door Leenrecht KunstFonds

Steeds meer kunstenaars en kunstuitleninstellingen weten het Leenrecht KunstFonds te vinden. Dit fonds, opgericht in 2005, verstrekt op aanvraag subsidie voor projecten die de samenwerking tussen kunstenaar en kunstuitleen versterken en de publieksbelangstelling voor de kunstuitleen vergroten. De afgelopen jaren heeft dat geleid tot een aantal aansprekende projecten, die de infrastructuur van de kunstuitleen nieuwe impulsen hebben gegeven. Stichting Leenrecht is dan ook zeer te spreken over het nieuwe fonds.

Zoals bekend is de Stichting Leenrecht sinds 1996 belast met het de uitvoering van de leenrechtregeling. Deze regeling geldt echter niet alleen voor boeken, tijdschriften, cd's en dvd's, maar ook voor het uitlenen van unieke kunstwerken, met name door kunstuitleninstellingen. Door de Stichting Leenrecht is bepaald dat de leenrechtvergoedingen die van de kunstuitleeninstellingen worden ontvangen, zullen worden toegevoegd aan het budget van het Leenrecht KunstFonds. Gezien de relatief lage bedragen die ontvangen worden van de kunstuitleeninstellingen, is individuele verdeling onder kunstenaars momenteel niet haalbaar. De kosten van een dergelijke verdeling zouden een te groot en onverantwoord deel van het totale bedrag vormen. Daarom is besloten de vergoedingen aan te wenden voor het Leenrecht KunstFonds, waarmee zowel de kunstenaar als de kunstuitleeninstellingen ondersteund worden.

Het is de bedoeling dat met de subsidies additionele activiteiten bij de kunstuitleeninstellingen worden gestimuleerd. Een project dient dus buiten de normale bedrijfsvoering van een kunstuitleen te vallen. Belangrijk daarbij is dat een kunstenaar een actieve bijdrage levert. Verder gaat de voorkeur uit naar kunstenaars die een relatie hebben met de kunstuitleen.

Bij de toekenning van subsidies door het KunstFonds wordt met name aan de volgende punten waarde gehecht:

- De mate waarin het project iets toe kan voegen aan de samenwerking tussen kunstenaars en kunstuitleeninstellingen
- De mate waarin het project zorgt voor een verhoogde publieksbelangstelling voor de kunstuitleen
- Originaliteit

- Financiële haalbaarheid
- Dat een brede groep van kunstenaars gebruik maakt van het fonds.

Verder hanteert het KunstFonds onderstaande voorwaarden:

- Uitsluitend gezamenlijke aanvragen (van kunstenaar(s) én kunstuitleen) komen in aanmerking voor subsidie.
- Uitsluitend kosten die een directe relatie met de kunstenaar(s) hebben, komen in aanmerking voor een subsidie (honorarium kunstenaar, materiaalkosten, facilitaire kosten). Deze kosten dienen duidelijk op de begroting te worden weergegeven.
- Er worden geen structurele subsidies verstrekt.
- Als het werk van iemand anders wordt gebruikt, dient toestemming van de oorspronkelijke maker te worden verkregen en dienen de auteursrechten te zijn geregeld.
- Uitsluitend kunstuitlenen die aan hun wettelijke verplichting inzake het leenrecht hebben voldaan, komen in aanmerking voor subsidie.
- De maximum-subsidie bedraagt € 5.000,-

Bij het oordeel of een project voor een subsidie in aanmerking komt maakt het KunstFonds gebruik van een adviescommissie, waarin zowel bestuursleden als niet-bestuursleden van het fonds zitting hebben. Aanvragen voor subsidie kunnen in beginsel drie keer per jaar worden behandeld door de adviescommissie.

Subsidieaanvragen kunnen worden ingediend bij het secretariaat van de Stichting Leenrecht KunstFonds:

Adviescommissie Leenrecht KunstFonds
p/a Stichting Leenrecht
Postbus 3060 / 2130 KB Hoofddorp
Telefoon 023-7997805
Zie voor meer informatie:
www.leenrechtkunstfonds.nl

*Vincent van den Eijnde,
voorzitter Stichting Leenrecht KunstFonds*

Stichting **Leenrecht Kunstfonds**

Pictoright, de nieuwe auteursrechtorganisatie voor beeldmakers

Tot vorig jaar waren er in Nederland vier auteursrechtorganisaties voor beeldmakers actief: Beeldrecht, Burafo, Scrio en De Visuelen. Dat leidde tot veel onduidelijkheid, zowel bij gebruikers van beeld als bij rechthebbenden. Daarom hebben deze organisaties besloten om hun activiteiten per 1 januari 2008 te bundelen in één nieuwe organisatie: Pictoright.

Uitgangspunt is dat de fusie zal leiden tot één efficiënte organisatie, lagere inhoudingspercentages en hogere uitkeringen aan alle rechthebbende visuele makers.

Ruim zes jaar werkten de drie auteursrechtorganisaties voor beeldend kunstenaars (Stichting Beeldrecht), illustratoren en ontwerpers (SCRIO) en fotografen (Stichting Burafo), samen in de Stichting De Visuelen. Nu het besluit is genomen om het rechtenbeheer van deze vier organisaties te laten opgaan in één organisatie, wordt wederom een stap gezet

naar verdere efficiency. Met deze fusie worden twee hoofdoelen bereikt: zoveel mogelijk uitkeren aan de rechthebbenden tegen zo laag mogelijke kosten én het creëren van een betere onderhandelingspositie op de nationale en internationale markten.

Pictoright zet het rechtenbeheer van de vier stichtingen voort. De kerntaken bestaan uit het verdelen van gelden uit primaire- en collectieve rechten, juridische bijstand en belangenbehartiging voor de aangesloten leden.

Een van de belangrijkste activiteiten van Pictoright is het verdelen van leenrechtvergoedingen aan aangesloten illustratoren, fotografen, ontwerpers, architecten en beeldend kunstenaars. In de meeste werken die in bibliotheken voorkomen, is wel een werk van beeldmakers opgenomen. Denk daarbij aan kinderboekillustratoren wier werk veelvuldig door bibliotheken wordt uitgeleend. Voor deze makers is het leenrecht een essentieel en waardevol recht.

Vincent van den Eijnde, directeur Pictoright

Nieuw fonds voor beeldend kunstenaars en instellingen voor kunstuitleen

Stichting Leenrecht KunstFonds verstrekt op aanvraag subsidie voor projecten die:

- de samenwerking tussen kunstenaar en kunstuitleen versterken
- de publieksbelangstelling voor de kunstuitleen vergroten

Stichting Leenrecht voert de Leenrechtregeling uit, zodat auteursrechthebbenden een vergoeding krijgen vanwege het uitlenen van hun werken. Ook voor de kunstuitleen wordt geld geïncasseerd. Dit wordt uitgekeerd via het Leenrecht KunstFonds.

Meer informatie, zoals de voorwaarden en procedure: www.leenrechtkunstfonds.nl

Stichting Leenrecht Kunstfonds

Kunstenaar: L. Bongulgron
Fotograaf: G. Gerritsen

Leenrecht Info

EINDREDACTIE:
KEES HOLIERHOEK

REDACTIESECRETARIAAT:
CHANTAL VAN SLUIS
STICHTING LEENRECHT
POSTBUS 3060
2130 KB HOOFDDORP

VORMGEVING:
D&A, TON VAN DER SPRUIT
AMSTERDAM

BESTUUR
STICHTING LEENRECHT:
DHR MR. A.D.H. FOCKEMA ANDREAE
VOORZITTER

DRS. C.P.A. HOLIERHOEK,
SECRETARIS/PENNINGMEESTER

DHR. E. ANGAD-GAUR
DHR. P. SCHREUDER
DHR. V. VAN DEN EIJNDE
DHR. MR. G. BLEIJERVELD
MW. MR. YA. LOOYE
MR. C. VAN RIJ
DHR. R. SNOEK

BUREAU STICHTING LEENRECHT:
DHR. A.F. BEEMSTERBOER
DIRECTEUR

MW. CH. VAN SLUIS
ACCOUNT MANAGER

MW. C. DE FEYTER
COÖRDINATOR ADMINISTRATIE

MW. H. ELSHOLZ
ADMINISTRATIE

MW. H. FIDDER
SECRETARIAAT

MW. J. OVERKLEEF
SECRETARIAAT

DHR. J. VAN DEN BERGH
INFORMATIEBEHEER

COLLEGE VAN TOEZICHT:
DHR. H.F. DIJKSTAL
VOORZITTER

MR. TH.R. BREMER
DHR. DR. M. SANDERS

LEENRECHT:
TELEFOON: 023 - 799 78 05
FAX: 023 - 799 77 00
E-MAIL: LEENRECHT@CEDAR.NL
WEBSITE: WWW.LEENRECHT.NL